

KOPPLING TILL LÄROPLANEN

Arbetet med de frågor som berörs i MIK för mig kan kopplas till flera delar av de styrdokument som ligger till grund för skolans arbete. Det handlar om värden som skolan ska se till att eleverna införlivar, innehåll i olika ämnen och färdigheter och förmågor som ska tränas. Här konkretiseras detta både för åk 7–9 och för gymnasiet.

Koppling till styrdokument i grundskolan

Att arbeta med de frågor som berörs i detta material kan kopplas till flera delar av de styrdokument som ligger till grund för skolans arbete. Det handlar om värden som skolan ska se till att eleverna införlivar, innehåll i olika ämnen och färdigheter och förmågor som ska tränas. Detta konkretiseras nedan.

Läroplanen för grundskolan

I delen om normer och värden kan man läsa att skolans mål är att varje elev:

- kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter
- respekterar andra människors egenvärde
- tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen

Det eleven ska göra och tillägna sig är något som detta material tar upp. Arbetet med värden och normer ska genomsyra all verksamhet i skolan och diskussioner kring hur vi beter oss på nätet kan vara en del av detta. Det är också något som är aktuellt i de flesta ungdomars egen verklighet.

Samhällskunskap

I presentationen av ämnets syfte kan man läsa:

- Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer.

Genom undervisningen i ämnet ska eleven ges möjlighet att utveckla sin förmåga att:

- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet.

I det centrala innehållet för årskurs 7–9 finns det flera möjligheter att använda detta material för att ge eleverna möjlighet att uppnå målen:

- Ungdomars identiteter, livsstilar och välbefinnande och hur detta påverkas, till exempel av socioekonomisk bakgrund, kön och sexuell läggning.
- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier.
- Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Etiska och demokratiska dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter.

Historia

I ämnets syfte kan man läsa:

- Undervisningen i ämnet historia ska syfta till att eleverna utvecklar såväl kunskaper om historiska sammanhang, som sin historiska bildning och sitt historiemedvetande. Detta innebär en insikt om att det förflutna präglar vår syn på nutiden och därmed uppfattningen om framtiden.

De påverkansmekanismer som tas upp i materialet har använts i historien. De har till exempel varit en viktig del av de processer som lett fram till folkmord och då använts för att peka ut och stigmatisera den grupp som angrips.

I det centrala innehållet för årskurs 7–9 kan materialet vara användbart för att bearbeta innehåll som har med historiebruk att göra:

- Hur historia kan användas för att skapa eller stärka gemenskaper, till exempel inom familjen, föreningslivet, organisationer och företag.
- Hur historia kan användas för att skapa eller stärka nationella identiteter.
- Hur historia kan användas för att förstå hur den tid som människor lever i påverkar deras villkor och värderingar.

Svenska

I ämnets syfte kan man läsa:

- Undervisningen ska även syfta till att eleverna utvecklar förmåga att skapa och bearbeta texter, enskilt och tillsammans med andra. Eleverna ska även stimuleras till att uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer. Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor.

De språkliga förmågorna är viktiga både då man tar till sig information på nätet och själv producerar information. För ämnet svenska är den kritiska hållningen viktig. Centralt innehåll för årskurs 7–9 är:

- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Färdigheter och förmågor

Materialet ger eleverna möjlighet att öva flera färdigheter och förmågor som är centrala i flera ämnen i grundskolan. Här följer några av dessa:

- Reflektera
- Analysera
- Kritiskt granska
- Uttrycka ståndpunkter
- Använda relevanta begrepp
- Värdera ståndpunkter
- Söka information och värdera dess trovärdighet och relevans

Bedömning

De färdigheter och förmågor som eleven visar upp vid arbetet med övningarna i detta material kan vara en del av den bedömning av kunskaper som läraren gör. Det kan till exempel handla om kvaliteten på elevens reflektioner, analyser eller hur eleven uttrycker sina ståndpunkter. Detta är gångbart i flera olika ämnen.

I samhällskunskap för årskurs 7 till 9 återfinns kunskapskrav som till stora delar tangerar arbetet i flera av övningarna. Exemplet här nedan visar kunskapskraven för betyget E:

- Eleven kan undersöka samhällsfrågor ur olika perspektiv och beskriver då enkla samband med enkla och till viss del underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i några samhällsfrågor med enkla resonemang och till viss del underbyggda argument och kan då i viss utsträckning växla mellan olika perspektiv.
- Eleven har grundläggande kunskaper om demokratiska värden och processer och visar det genom att föra enkla resonemang om demokratiska rättigheter och skyldigheter, samt om för- och nackdelar med olika former för gemensamt beslutsfattande. Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett i huvudsak fungerande sätt och för enkla och till viss del underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Koppling till styrdokument i gymnasieskolan

Att arbeta med de frågor som berörs i detta material kan kopplas innehållsmässigt till olika kursplaner. I och med detta kan materialet användas för att öva färdigheter och förmågor samt att för att bearbeta det centrala innehållet som stipuleras i kursplanerna. Genom att arbeta med materialet kan alltså olika färdigheter och förmågor övas. Dessa är ofta desamma i flera olika kurser. För att ta ett exempel så är ett kritiskt förhållningssätt viktigt i flera olika sammanhang bland annat i historia och samhällskunskap.

Samhällskunskap

I presentationen av syftet med ämnet samhällskunskap står det:

- Ett komplext samhälle med stort informationsflöde och snabb förändringstakt kräver ett kritiskt förhållningssätt och eleverna ska därför ges möjlighet att utveckla ett sådant. Det omfattar förmåga att söka, strukturera och värdera information från olika källor och medier samt förmåga att dra slutsatser utifrån informationen.

Detta ska alltså vara en utgångspunkt i alla de kurser som tillhör ämnet. Vidare så är ett av målen för ämnet:

- Förmåga att söka, kritiskt granska och tolka information från olika källor samt värdera källornas relevans och trovärdighet.

I samhällskunskap 1b finns följande centrala innehåll:

- Massmediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka. Mediers innehåll och nyhetsvärdering.
- I både kurs 1b och 1a1 betonas arbetet med ett kritiskt förhållningsätt till den information man möter. I kurs 2 och 3 i ämnet finns det möjlighet till tematiska fördjupningar. Här kan materialet fungera som en introduktion för att sedan låta eleverna fördjupa sig.

Historia

I syftet för ämnet historia kan man läsa:

- Eleverna ska också få utveckla förståelse av nutiden samt förmåga att orientera sig inför framtiden. Historia används för att både påverka samhällsförändringar och skapa olika identiteter.

Ett av målen med ämnet historia är att:

- Förmåga att söka, granska, tolka och värdera källor utifrån källkritiska metoder och presentera resultatet med varierande uttrycksformer.
- Genom att arbeta med detta material kan eleverna få träning i ett allmänt kritiskt förhållningsätt. Detta är en bas som behövs och som kompletterar det mer specifika arbetet med att kritiskt granska historiska källor. Det är främst i kurserna 1b och 1a1 som materialet kan vara användbart.

Svenska

I syftet för ämnet svenska kan man läsa:

- Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker, sammanställer och kritiskt granskar information från olika källor.
- Att eleverna får öva sina kritiska förmågor är något som poängteras även i detta ämne och att formuleringen återfinns i syftet gör den övergripande över kurserna i ämnet. I kurs 1 som alla elever läser ingår grundläggande källkritik i det centrala innehållet.

Mediekommunikation

I ämnena Mediekommunikation och Medier, samhälle och kommunikation är detta materials innehåll centralt. Dessa ämnen läses framför allt av de elever som väljer inriktningen Media på det samhällsvetenskapliga programmet.

Färdigheter och förmågor

Materialet ger eleverna möjlighet att öva flera färdigheter och förmågor som är centrala i flera ämnen på gymnasiet. Här följer några av dessa:

- Diskutera
- Argumentera
- Värdera
- Reflektera
- Analysera
- Redogöra
- Värdera källor kritiskt
- Redovisa

Bedömning

De färdigheter och förmågor som eleven visar upp vid arbetet med övningarna i detta material kan vara en del av den bedömning av kunskaper som läraren gör. Det kan till exempel handla om kvaliteten på elevens argumentation, diskussion eller redogörelse. Detta är också gångbart i flera olika ämnen.

I samhällskunskap kurs 1b återfinns kunskapskrav som till stora delar tangerar arbetet i flera av övningarna. Exemplet här nedan visar kunskapskraven för betyget E:

- Eleven kan analysera samhällsfrågor och identifiera någon orsak och konsekvens.
- I arbetet med samhällsfrågor kan eleven med viss säkerhet söka, granska och tolka information från olika källor, redovisa sina källor samt göra enkla reflektioner om deras relevans och trovärdighet.
- Eleven kan, med viss säkerhet och på ett strukturerat sätt, uttrycka sina kunskaper i samhällskunskap i olika presentationsformer.